

MOLNÁR BEÁTA*

A Strukturális Alapok és a területfejlesztés intézményrendszere Magyarországon

BEVEZETÉS

Az Európai Unió a Strukturális Alapokból (és a Kohéziós Alapból) támogatást nyújt az elmaradott térségek felzárkóztatásához. Az 1. célkitűzés keretében azok a NUTS 2 régiók részesülhetnek a pénzeszközökből, amelyek egy főre jutó GDP-je kisebb az EU-átlag 75%-ánál. A források megszerzéséhez azonban további feltételeket is teljesíteni kell. Egyrészt ki kell dolgozni meghatározott tervdokumentumokat (fejlesztési terv¹, operatív programok, egységes programozási dokumentum), másrészt létre kell hozni a releváns uniós rendeletben² rögzített intézményeket. Az irányító hatóság (IH) a fejlesztési programok átfogó menedzsmentjéért, koordinációjáért, a monitoring bizottság a felügyeletért felel, a kifizető hatóság (KH) pedig benyújtja a fizetési kérelmeket az Európai Bizottságnak és fogadja a pénzeszközöket. Mivel a szabályozás keretjellegű, a tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy ezeket a szervezeteket országos vagy helyi szinten, köz- vagy magánjogi jelleggel alakítják ki.

A 2007–2013 időszakra vonatkozó rendelettervezet szerint ez a szabályozás anynyiban változik, hogy ki kell jelölni egy tanúsító és egy ellenőrző hatóságot, valamint valamennyi intézmény értékelésére egy megfelelőség-értékelési testületet is.

* BGF Külkereskedelmi Főiskolai Kar, Vállalkozástan Tanszék, adjunktus, Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar, Regionális Politika és gazdaságtan Doktori Iskola, PhD-hallgató.

¹ Az Európai Bizottság (EB) által elfogadott változat a Közösségi Támogatási Keret (KTK).

² 1260/1999 EK rendelet.

A STRUKTURÁLIS ALAPOK MENEDZSMENTJE AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAIBAN

A magyar megoldások megítéléséhez érdemes előbb megnézni a többi uniós tagállam gyakorlatát. Természetesen logikusan feltételezhetnénk azt, hogy az elsődleges viszonyítási alapot azok az országok jelentik, amelyek fejlettségi színvonala illetve közjogi berendezkedése hasonló, azaz az olyan központosított unitárius államok, amelyeknek az egész területe támogatott (Görögország, Írország, Portugália). Az egyes országok tanulmányozása alapján azonban az a következtetés vonható le, hogy az Alapok menedzselése nem csak igen eltérően történik, de ráadásul nincs is feltétlenül összefüggés az elmaradottabb régiók aránya, a területi közigazgatás és ehhez képes a programok irányítása között. Ez viszont azt eredményezi, hogy nincs mechanikusan adaptálható intézményrendszer, hanem az egyedi sajátosságokat figyelembe véve, a várható előnyöket és hátrányokat mérlegelve, és esetlegesen más országok tapasztalataiból okulva kell kialakítani a lehető legoptimálisabb megoldásokat.

Az uniós országok gyakorlatának rövid ismertetését célszerű olyan bontásban megtenni, hogy először elkülönítjük az újonnan csatlakozott illetve a régi tagállamokat, majd az utóbbiakon belül megkülönböztetjük a föderális államokat, azokat, amelyekben a NUTS 2 szinten önkormányzatok vannak valamint a többit, ahol a régiókban dekoncentrált, delegált vagy semmilyen szerv sem működik. Ez a csoportosítás nyilvánvalóan csak egy a több lehetőség közül, ami egy bizonyos megközelítésből adódik. Nevezetesen abból az értékválasztásból, hogy a menedzsment decentralizáltan és választott testületek keretében történjen.

A 2004-ben felvett tagországok közül Ciprus nem részesül az 1. célhoz kötődő pénzeszközökből. Szintén nem szükséges érdemben foglalkozni azokkal az államokkal, amelyek területe egyetlen NUTS 2 régióból áll (baltiak, Málta, Szlovénia), miután esetükben nincs értelme önálló regionális programokról beszélni és a központosított irányítás is logikus következmény.

A Visegrádi országoknál ellenben van (lett volna) alternatíva a tekintetben, hogy egy vagy több regionális operatív programot (ROP) dolgozzanak ki, illetve milyen mértékben (de)centralizálják a végrehajtási intézményrendszert. Azonban mivel az Európai Bizottság a tapasztalatok hiányára, a hatékonyságra, valamint az adminisztratív (anyagi, személyi) kapacitások meglétére hivatkozva közös ROP készítését és az irányítás központosítását javasolta, végül ennek megfelelően alakult a nemzeti fejlesztési tervek (NFT) tartalma és a hatóságok létrehozása. Eszerint a közösségi támogatási keret és az operatív programok irányító hatóságai különböző minisztériumok (hivatalok), legfeljebb részleges decentralizáció valósul meg a regionális OP-k menedzsmentjében, közreműködő szervezetek útján (ezekhez az irányító és a kifizető hatóság delegálhat feladatokat).

A kérdés ezek után az, hogy vajon a következő programozási periódus vonatkozásában van-e elhatározás, nyílik-e lehetőség a fenti gyakorlat megváltoztatására. Hozzá kell tenni, hogy ebben a ciklusban Prága és Pozsony nem tartozott az 1. cél által támogatott régiók körébe, és 2007-től Közép-Magyarország is átlépi a jogosultsági küszöböt. Így a tervezésen és a szervezetek kiépítésén túl az is felmerül, hogy

módosítsuk a NUTS beosztást Budapest és Pest megye szétválasztásával a források maximalizálása érdekében.¹

A korábban csatlakozott országok közül Ausztria, Belgium és Németország föderális állam, amelyekben a tartományok (régiók) önálló kormányral rendelkeznek. Ausztria és Belgium esetében csupán egy-egy támogatott térség van, a Programok Irányító Hatósága a tartományi (regionális) kormány. Németország annyiban más, hogy ott a hat érintett tartomány NUTS 1 egység, így az IH funkció tartományi kormánysszervekhez rendelése nem tekinthető teljes decentralizációnak.

Franciaországban, Hollandiában, Olaszországban és Spanyolországban a NUTS 2 szinten önkormányzatok működnek.² Az Alapok menedzsmentje meglehetősen színes képet mutat, ugyanis míg Olaszországban és Hollandiában valóban a regionális önkormányzatot bízzák meg az irányítással, addig Franciaországban a központi szint kinevezettje, illetve annak hivatala, a prefektúra lett a felelős, Spanyolországban (ahol a régiók több mint fele számít elmaradottnak) pedig a Pénzügyminisztériumba telepítették az irányító hatóságot. Mindez persze nem jelenti az önkormányzatok kizárását, hiszen közreműködőként bevonják őket a programok végrehajtásába. (A hatóságok kijelölése egyes esetekben akár névlegesnek is tekinthető.)

Az utolsó csoportba Finnország, Görögország, Írország, Nagy-Britannia, Portugália és Svédország tartozik (Dánia és Luxemburg kiesik). Ezek közül Görögország, Írország és Portugália egész területe támogatott, és főszabályként az adott (delegált vagy dekoncentrált) regionális testület látja el a ROP-ok irányító hatósági funkcióját. Finnországban centralizáltak, Nagy-Britanniában pedig az angol régióknál egy minisztérium a felelős (ami a feladatokat NUTS 1 szintű kormányhivatalokhoz delegálta), illetve a skót, walesi és észak-ír régiókban a saját kormányzat. Svédország speciális annyiban, hogy ott alacsonyabb, NUTS 3 szintre vitték le az irányítást, a megyékben viszont a dekoncentrált szerv és nem az önkormányzat tölti be az IH funkcióját.

1. táblázat

A Strukturális Alapok menedzsmentje az EU-tagállamokban

Típus	Országok
Centralizált	EU-9 (új országok) ³ , Finnország, Spanyolország
Decentralizált, NUTS 2 (ön)kormányzat	Ausztria, Belgium, Hollandia, Olaszország
Decentralizált, NUTS 2 egyéb intézmény	Görögország, Franciaország, Írország, Portugália
Egyéb	Nagy-Britannia, Németország, Svédország

¹ Itt természetesen nem csak pénzügyi szempontokat kell mérlegelni és az Unió is korlátokat szab az ilyesfajta manipulációnak.

² Hollandiában árnyalja a helyzetet, hogy a választott testület élén a Királyi Biztos áll.

³ A 10 új csatlakozó ország Ciprus nélkül.

A fentiekhez még az alábbi megjegyzések fűzhetők:

- a Közösségi Támogatási Keret és a szektorális Operatív Programok menedzsmentje mindenhol központosított
- a Kifizető Hatóságok jellemzően szintén minisztériumok (bár akadnak kivételek)
- a Monitoring Bizottságok partnerségi elven épülnek fel
- a Közreműködő Testületek (KT) és a menedzsment megoldások heterogének

Ugyanakkor a magyar gyakorlattal szemben az a sokszínűség ellenére is egyértelműen és egységesen megállapítható, hogy a régiók önálló programokkal rendelkeznek, továbbá az elsődleges összehasonlítási alapot képező Görögországban, Írországban és Portugáliában az irányítási jogosítványokat NUTS 2 szintű szervezetek kapták.

A MAGYAR (TERÜLET)FEJLESZTÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER

Magyarország a 2007–2013 ciklusban kb. 22-23 Mrd EUR támogatást kaphat az Európai Uniótól, a jelenlegi összeg többszörösét. Az adicionalitás elvének megfelelően azonban a közösségi források nem finanszírozzák a beruházások teljes költségét, hanem kiegészítéssül szolgálnak a hazai pénzeszközökhöz. Ez azért érdekes, mert ha nincs elég pénz „tisztán hazai” fejlesztésekre, akkor végképp indokolatlanná válik az elkülönült „uniós” és „magyar” területfejlesztési intézményrendszer fenn-tartása. A hatályos szabályozás főbb elemei ugyanis a következők.

Az autonóm magyar regionális politikához kapcsolódó tervdokumentumokkal és intézményekkel összefüggő előírásokat mindenekelőtt a Területfejlesztési törvény (Tft.)¹ és más jogszabályok (rendeletek) tartalmazzák. Eszerint kell készíteni Országos Területfejlesztési Konceptiót (OTK), regionális, megyei (kistérségi) fejlesztési koncepciókat és programokat. Ezek időtávja azonban nem egyezik meg az NFT és az OP-k időkorlátaival, tartalmuk nem harmonizált. A szervezeti kereteket országos szinten az Országgyűlés (OGY), a kormány, az Országos Területfejlesztési Tanács, a miniszter és más miniszterek, területi szinten a térségi és regionális fejlesztési tanácsok (RFT), a megyei területfejlesztési tanácsok és önkormányzatok, a kistérségi fejlesztési tanácsok és önkormányzati társulások valamint a területi államigazgatási szervek jelentik. (A miniszter a regionális fejlesztési miniszter, aki felügyeli az Országos Területfejlesztési Hivatalt [OTH]. A Regionális Tanácsok tulajdonában vannak a Regionális Fejlesztési Ügynökségek [RFÜ].) Az intézményeknél azonban szintén alig van kapcsolódási pont a Strukturális Alapokat menedzselő szervezetekhez – a kivételt a miniszter / OTH és az RFT-k / RFÜ-k képezik. Hozzá kell tenni, hogy ez a leírás a jelenlegi állapotot tükrözi, a Tft. 1996-os elfogadásakor a területi intézmények közül csak a kistérségi társulások és a megyei önkormányzatok (dekoncentrált szervek) léteztek, valamint a Megyei Tanácsokat állították fel², a Regionális Tanácsok létrehozása nem volt kötelező³. A törvény 1999. évi módosítása tette kötelezővé az egyébként szinte leghangsúlyosabb elemnek szánt Regionális Fejlesztési Tanácsok kialakítását az OTK-ban meghatározott hét tervezési-

¹ 1996. évi XXI. tv.

² A megyékben kezdettől vitatott volt a Tanácsok létrehozása az önkormányzatok pozíciójának megerősítése helyett.

³ Csupán két térségi tanácsé a budapesti agglomerációban és a balatoni térségben.

statisztikai (NUTS 2) régióban, a kistérségi fejlesztési tanácsot pedig a 2004-es módosítás vezette be. Ebből következően a területfejlesztési intézményekről nem mondható el, hogy hosszú évekre visszanyúló működési tapasztalatokkal rendelkeznének, de ez az országos szintre is vonatkozik. (A területfejlesztés szervezeti [miniszteriális] hovatartozása többször is változott (KTM, FVM, MEH, MEH-NTH - MTRFH - OTH¹).

A Regionális Tanácsokat és Ügynökségeket illetően a legfontosabb kérdések (azon túl, hogy hatásköreik mennyiben elégségesek fejlesztési feladataik realizálásához): egyrészt előbbi összetétele milyen arányt biztosít a központi és helyi szereplőknek, másrészt milyen személyi, infrastrukturális és anyagi feltételek között működnek, mennyi fejlesztési forrás felett diszponálnak. Az első kérdésre a válasz az, hogy a Tanácsokban minden ellenkező törekvés ellenére még mindig a minisztériumok képviselői dominálnak, a második témakörben pedig az állapítható meg összefoglalóan, hogy a regionális kapacitások megerősítése gyakorlatilag az utóbbi időben került úgy előtérbe, hogy az elhatározást tettek is kövessék (ez hozzájárul az aktívabb és eredményesebb tevékenységhez). Megemlítendő még, hogy a területfejlesztésre szánt pénzeszközök nagyságát nem könnyű kiszámítani, mert ezt a célt számos előirányzat, támogatás szolgálja (ezért is preferálják sokan egy Regionális Alap létrehozását.)

2. táblázat
A magyar (terület)fejlesztési intézményrendszer

Szint	Unió	Hazai
Ország	Nemzeti Fejlesztési Hivatal (EU miniszter), kormány (minisztériumok), Országos Területfejlesztési Hivatal (regionális fejlesztési miniszter), Fejlesztéspolitikai Tárcaközi Bizottság, VÁTI Kht.	parlament, kormány, regionális fejlesztési miniszter (Országos Területfejlesztési Hivatal), Országos Területfejlesztési Tanács
Régió	Regionális Fejlesztési Ügynökség, Regionális Fejlesztési Tanács	Regionális Fejlesztési Tanács és Ügynöksége
Megye, kistérség	–	Megyei Területfejlesztési Tanács, Megyei Önkormányzat, Kistérségi Fejlesztési Tanács, területfejlesztési önkormányzati társulás, dekoncentrált szervek

Áttérve a Strukturális Alapok menedzselésére, Magyarország Nemzeti Fejlesztési Tervet készített öt operatív programmal, ezek egyike a Regionális Operatív Program. Ez utóbbi vonatkozásában többek között az is kritikaként merült fel, hogy nem alkalmas a térségek egyedi sajátosságainak megfelelő problémakezelésre, tematikus

¹ Az Országos Területfejlesztési Hivatal jogelődje a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal illetve annak előtte a Nemzeti Területfejlesztési Hivatal.

prioritások szerint szerveződik. Ráadásul Lengyelországgal és Csehországgal ellentétben a ROP költségvetése arányaiban jóval kisebb (16%). A fejlesztéspolitika felső szintű koordinációját az FKTB¹ biztosítja, később megalakították a Fejlesztéspolitikai Kabinetet is. A KTK Irányító Hatósága a Nemzeti Fejlesztési Hivatal (NFH), a másik négy operatív programé három minisztérium, a ROP-é pedig az OTH.² A ROP kétféle közreműködő testületet nevez meg, egyrészt a VÁTI Kht.-t, másrészt a Regionális Ügynökségeket, feladataik alapján azonban ezek inkább „bedolgozóknak”, mintsem érdemi kompetenciákkal felruházott szereplőknek minősíthetők. Noha az ilyen megoldás találkozhat a kormányzat szándékaival, az eddigi munkaanyagok és deklarációk azt mutatják, hogy a jövőben a cél a nagyobb decentralizáció, az önálló ROP-ok kidolgozása és a regionális intézmények helyzetbe hozása.

A 2007–2013 IDŐSZAK

Mielőtt rátérnénk a következő programozási ciklus várható jellemzőire, le kell szögezni, hogy az első Nemzeti Fejlesztési Tervvel összefüggésben területfejlesztési szakértők számos problémára hívták fel a figyelmet. Ilyen pl. a megfelelő tervezési szemlélet, a hosszabb távú koncepciók hiánya, az ágazati érdekek túlzott dominanciája, a területi szempontok háttérbe szorulása, különböző szervezési anomáliák (rövid határidők, alacsony hatékonyság stb.). Ehhez járul hozzá a fejlesztési tervek összehangolásának igénye, a lehetőség szerint önálló Regionális Operatív Programok megteremtése és az intézményrendszer korszerűsítése, átalakítása. Mindez tehát azt jelenti, hogy nem elég csupán alternatív megoldásokon gondolkodni, de olyan alapvető gondokon is túl kell jutni, amelyek tulajdonképpen hosszú évekre visszanyúló általános politikai, közigazgatási rendszerhibák. Ám a látható jelek szerint a második NFT munkálatai szinte semmivel sem kedvezőbb feltételekkel kezdődtek meg.

A fejlesztési tervek összehangolása tekintetében a szakértők egyre inkább azt a véleményt képviselik, hogy a tervek egységes szabályozását egy „tervtörvényben” kellene biztosítani. Egyelőre azonban nem hallani arról, hogy egy ilyen törvény megalkotására valóban sor kerülne, A következő ciklusra vonatkozóan elfogadott 1076/2004. Korm. hat. két elemét szükséges kiemelni. Egyrészt a határozat megpróbál valamiféle hierarchiát illetve koherenciát teremteni a fejlesztési dokumentumok között azzal, hogy előírja a hosszú távú, uniós és magyar forrásokhoz egyaránt kötődő Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) kidolgozását, és ennek alapján történik meg az NFT elkészítése, valamint az OFK-val párhuzamosan és vele összhangban újítják meg az Országos Területfejlesztési Koncepciót (OTK)³ (az OFK területi metszete). Másrészt a határozat kimondja az ágazatok és régiók egyenlő súlyú részvételét a tervezésben, ennek érdekében az Regionális Ügynökségek bázisán regionális munkacsoportok jöttek létre. Az OFK és az OTK az eredeti elképzelések szerint 2005 tavaszán került volna az Országgyűlés elé, de a betervezés össze-

¹ Fejlesztéspolitikai Koordinációs Tárcaközi Bizottság.

² Az egyetlen Kifizető Hatóság a Pénzügyminisztérium.

³ Az OTK és az alacsonyabb szintű tervek összhangját a Tft. és a 184/1996 Korm. rendelet hivatott biztosítani.

tolódott¹, miközben a nyár folyamán lezajlott a dokumentumok társadalmi egyeztetése. A koncepciók megfogalmazzák a decentralizáció követelményét, az önálló ROP-ok kialakítását, rövid távon a meglévő regionális intézmények megerősítésével, hosszabb távon azonban regionális önkormányzatokkal is kalkulálnak.

A fentiek alapján illetve elméletben számos variáció felvázolható a ROP-ok megedzselésére, ahogy az ettől független hazai területfejlesztési intézményrendszer modernizálásra is. Az alábbiak elsősorban az előbbi témakörrel foglalkoznak jelezve, hogy az autonóm magyar területfejlesztési intézményrendszerben gyökeres változást a „regionális államreform” eredményezne, ami önkormányzati vagy adminisztratív régiók létrehozását jelentené. Hozzá kell tenni, hogy a regionális politika szervezetrendszerének kezelése végül is két külön szálon fut², ugyanis míg az uniós támogatásokhoz kapcsolódó tervezés és végrehajtási megoldások (az Európai Bizottság jóváhagyásával) a kormány hatáskörébe tartoznak, és a főszerepet néhány minisztérium (hivatal) játssza, addig a „hazai” területfejlesztés szubnacionális intézményrendszerre inkább a közigazgatás korszerűsítésével függ össze, ami viszont sokkal általánosabb, komplexebb, több szereplőt érintő problémakör, amelyben egy-egy elmozdulás minimum feles parlamenti döntést (Tft.), de akár kétharmados többséget is igényel (pl. az Alkotmány vagy az Önkormányzati törvény (Ötv.) esetleges módosításkor). Ebből az is következik, hogy bármennyire logikus lenne a kétféle intézményrendszer harmonizálása (egybeolvasztása) a felesleges párhuzamosságok megszüntetése érdekében, erre nem feltétlenül fog rövid távon sor kerülni.

Mindenesetre ami a Regionális Operatív Programok szervezeti kereteit illeti, három alapvető modell képzelhető el, az utolsón belül két alapverzióval – az egyes esetekben a részletek természetesen sokfélék lehetnek, és a megoldások kombinálhatók is.

3. táblázat Alapvető modellek

Centralizált	1 ROP jelenlegi intézményrendszer
Dekoncentrált	önálló ROP-ok Regionális Fejlesztési Hivatal
Decentralizált	önálló ROP-ok Regionális Fejlesztési Tanács / Ügynökség regionális önkormányzat

- Az első variáció a centralizáció, vagyis érdemben minden a jelenlegieknek megfelelően működne tovább. Noha nyilván emellett is lehet érvelni (pl. költséghatékonyosság, felhalmozott tapasztalatok), sokan elvetik ezt a gyakorlatot, mivel egyetlen ROP-ot feltételez, és nem jelenti a régiók elégséges bevonását akkor sem, ha a központi szint hozzájuk delegál bizonyos feladatokat. (Értelemszerűen minél több és fontosabb hatáskörhöz jutnak a régiók, annál inkább haladunk a decentralizáció irányába, „puhul” a modell, de a kérdés éppen az, hogy csupán munka-

¹ A parlament decemberben elfogadta a Koncepciókra vonatkozó OGY határozatokat.

² Ez persze nem azt jelenti, hogy a kettő között ne lenne kapcsolat.

megosztásról beszélhetünk vagy arról, hogy az állam kivonul valamilyen területről, és az alsóbb szintek látják el az adott feladatot.)

- A dekoncentrált modellben az irányítás egy központi szintnek alárendelt meglévő vagy újonnan felállított szervhez (pl. Regionális Fejlesztési Hivatalokhoz) kerülne, ekkor a meglévő – partnerségi elven nyugvó – Regionális Tanácsok háttérbe szorulanának (bár nem kizárt egy kölcsönösen előnyös munkamegosztás kialakítása sem), miközben az Ügynökségek számára továbbra is adódnának kompetenciák. Viszont nem akadályozhatók meg a párhuzamos kapacitások (költségesebb), és ellentétes lenne a deklarált törekvésekkel, gyarapítaná a dekoncentrált szervek számát.
- A decentralizált verzió előnye pl. a demokratizmus, az átláthatóság, könnyebb koordináció, hatékonyság, az ágazati érdekek hátrébb szorulása, az erősebb területi szemlélet, a szervezeti egység megvalósulása. Ezen belül megkülönböztethető az önkormányzat nélküli fejlesztési régió (elsősorban a létező intézményekkel) és a regionális önkormányzatok felállításának esete (ezek legfeljebb 2010-től jöhetnek létre). Az első, rövid távon reálisnak tekinthető esetben szintén több variáció lehetséges, mivel az Irányító Hatósági funkciót elláthatná a Regionális Tanács (leginkább konzisztens megoldás tekintettel azok hatásköreire) és az Ügynökség is. (Emellett persze létre kell hozni a Monitoring Bizottságot és más Hatóságokat is, illetve egyes feladatokkal közreműködő szervezetek is megbízhatók.) Ha a régiókban önkormányzatot választanánk, akkor az kapná a fő döntéshozó, koordináló, kontrolláló szerepet, de az operatív tevékenységeket valószínűleg ekkor is más szervezetek végznék, tehát mindenképpen megmaradhatnának az RFÜ-k, (de akár az RFT-k is).

A jelenlegi információk alapján – 2006. február végén megindult az országstratégia¹ vitája – úgy tűnik, 2007-től nem a fenti „tisza” modellek valamelyike valósul meg, hanem egyfajta kevert centralizált-decentralizált verzió realizálásának lehetünk tanúi. Eszerint a régiók ugyan önálló operatív programokkal rendelkeznek, és közreműködőként több feladat hárulna rájuk a végrehajtásban, az irányítás központosított maradna.

ÖSSZEGZÉS

Összehasonlítva az uniós országok és Magyarország gyakorlatát a Strukturális Alapok menedzselése terén, az látható, hogy a nálunk megvalósított központosított megoldást a régi tagállamok közül egyedül Finnországban alkalmazzák illetve névlegesen az egyébként regionalizált Spanyolországban is, de ott az irányításba aktívan bevonták az autonóm közösségeket. A hozzánk legközelebb álló központosított unitárius államokhoz viszonyítva, amelyek egész területe támogatott, szintén lényeges különbség, hogy a régiók önálló programokkal rendelkeznek, és azok menedzselése NUTS 2 szinten történik. (Írországban ráadásul egy olyan intézmény keretében, ami végső soron a megyei önkormányzatok delegáltjaiból áll.) Ebből az a következtetés vonható le, hogy a Magyarországnak az a törekvése, hogy több regionális operatív program készüljön és azok irányítását fokozottabban decentralizálják, mindenképp illeszkedik a máshol alkalmazott módszerekhez, ugyanakkor abban,

¹ Hivatalos nevén Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, hétköznapiabb elnevezéssel Nemzeti Fejlesztési Terv, a az egyeztetésre szánt dokumentumon szereplő cím az Új Magyarország Programja.

hogy az irányító hatóság milyen típusú regionális szervezet legyen, már nincs kivethető irányvonal, ezért ezt magunknak kell a legnagyobb körültekintéssel kitalálnunk.

IRODALOM

- Az egyes EU-tagországok fejlesztési dokumentumai, kormányzati honlapjai
COR: Strengthening regional and local democracy in the European Union
FARAGÓ LÁSZLÓ: Javaslatok az új Nemzeti fejlesztési Terv regionális megalapozásához; NFH, 2004
FORMAN BALÁZS: A visegrádi országok Nemzeti Fejlesztési Tervei; Falu Város Régió, 2004/5
Idea munkacsoport: A regionális intézményrendszer kiépítése; BM, 2003
MÁRTON GYÖRGY: Az Első Magyar Nemzeti Fejlesztési Terv tervezési folyamatának tapasztalatai regionális szemszögből; Falu Város Régió, 2004/9
PÁLNÉ KOVÁCS ILONA: Regionális politika és közigazgatás; Dialóg Campus, 2001
PÁLNÉ KOVÁCS ILONA: Regionális fejlesztési politika, uniós csatlakozás és a magyar közigazgatás; Magyar Jog Melléklete, 2002/1-2.
PÁLNÉ KOVÁCS ILONA: A magyar közigazgatási reformkoncepció és a területfejlesztés intézményrendszerének összehangolása; NFH, 2004
PÁLNÉ KOVÁCS ILONA - SOMLYÓDYNÉ PFEIL EDIT: A közigazgatás szerepe a fejlesztés-politika hatékonyságának javításában; MTA RKK, 2005
Nemzeti Fejlesztési Terv / Közösségi Támogatási Keretterv
Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció
Országos Területfejlesztési Koncepció (új)
Regionális Operatív Program
Új Magyarország Programja (munkaanyag)
1260/1999 EK rendelet és rendelettervezet a Strukturális Alapokkal kapcsolatos általános rendelkezésekről
1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és területrendezésről
184/1996 Korm. rendelet a területfejlesztési koncepciók és programok valamint a területrendezési tervek egyeztetésének és elfogadásának rendjéről
1076/2004 Korm. hat. az Európa-terv (2007-13) kidolgozásának szakmai és szervezeti kereteiről